

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4/9, LT-01105 Vilnius,
tel. (8~5) 266 3661, faks. (8~5) 266 3663, el. p. info@am.lt, http://www.am.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai 2019-11-29 Nr. (53-1)-D 8-3682

DĖL INFORMACIJOS APIE 2019 M. GRUODŽIO 19 D. EUROPOS SĄJUNGOS APLINKOS TARYBOS POSĖDĮ

Teikiame 2019 m. gruodžio 4 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės pasitarimui Aplinkos ministerijos parengtą informaciją apie 2019 m. gruodžio 19 d. Briuselyje vyksiančiame Europos Sąjungos Aplinkos tarybos posėdyje svarstomus klausimus.

PRIDEDAMA:

1. Pažyma dėl Lietuvos Respublikos pozicijų 2019 m. gruodžio 19 d. ES Aplinkos taryboje svarstomais klausimais, 3 lapai.
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimo projektas, 1 lapas.

Aplinkos ministras

Kęstutis Mažeika

G. Gulbinė, 8 706 63540, el. p. gintare.gulbine@am.lt

Pažyma

dėl Lietuvos Respublikos pozicijų 2019 m. gruodžio 19 d. ES Aplinkos taryboje svarstomais klausimais

1. Tarybos išvados „Biologinės įvairovės konvencijos pasaulinės biologinės įvairovės darbotvarkės po 2020 m. parengimas“

– Priėmimas

Klausimo esmė

Pasaulinę biologinės įvairovės darbotvarkę po 2020 m. („*post 2020 global biodiversity framework*“) planuojama patvirtinti Jungtinių Tautų Biologinės įvairovės konvencijos šalių 15-ojoje konferencijoje, vyksiančioje 2020 m. spalį Kunminge, Kinijoje.

Tarybos išvadose siekiama pabrėžti ES lyderystę kuriant pasaulinę bioįvairovės darbotvarkę po 2020 m. Pripažįstamas spartus bioįvairovės nykimas ir tai, kad šis procesas kelia tiesioginę grėsmę žmonių gyvenimui ir gerovei, išreiškiamas susirūpinimas, kad dauguma Aiči tikslų liks nepasiekti, o dabartiniai veiksmai ir ambicijos pasauliniu ir ES lygiu yra nepakankami, siekiant 2050 m. bioįvairovės vizijos.

Tarybos išvadomis patvirtinama, kad ES ir valstybės narės privalo sustiprinti pastangas kovojant su bioįvairovės nykimu ir aktyviai prisidėti priimant pasaulinę bioįvairovės darbotvarkę po 2020 m., kurioje būtų numatyti ambicingi, realūs ir pamatuojami tikslai bei jų pasiekimo rodikliai. Pabrėžiama, kad esminis pokytis turi įvykti nedelsiant, norint įgyvendinti 2050 m. viziją, išsaugoti ir atkurti bioįvairovę bei ekosistemines paslaugas, sustiprinti ekosistemų atsparumą ir išvengti degradacijos. ES ir valstybės narės įsipareigoja imtis priemonių – įgyvendinti ES direktyvose nustatytus buveinių ir rūšių išsaugojimo tikslus, integruoti bioįvairovės klausimus į kitų sektorių strategijas ir politikas (ypač į Bendrąją žemės ūkio politiką), prireikus peržiūrėti gamtos ir biologinės įvairovės politikos kryptis, veiksmus ir įsipareigojimus, imtis veiksmų mažinti apdulkintojų nykimą, padidinti saugomų teritorijų plotą, išplėsti gamtos ir bioįvairovės tyrimus ir inovacijas, gamta paremtų sprendimų taikymą, kovoti su nusikaltimais gamtai, sutelkti finansinius, žmogiškuosius, techninius ir institucinius išteklius biologinės įvairovės išsaugojimo veiksams įgyvendinti, bendradarbiauti su kitomis Jungtinių Tautų Biologinės įvairovės konvencijos šalimis, pateikti individualius ir / ar jungtinius ES savanoriškus įsipareigojimus 2020 m. vyksiančiose Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos 75-ojoje sesijoje arba Jungtinių Tautų Biologinės įvairovės konvencijos šalių 15-ojoje konferencijoje.

Atsižvelgdama į Jungtinių Tautų Biologinės įvairovės konvencijos šalių 15-ojoje konferencijoje priimtą pasaulinę biologinės įvairovės darbotvarkę po 2020 m., Lietuva turės atnaujinti Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo veiksmų planą ir kitus nacionalinius strateginius dokumentus.

Planuojama, kad Aplinkos taryboje ministrai patvirtins Tarybos išvadas.

Lietuvos pozicija

Lietuva iš esmės pritaria Tarybos išvadoms, kurios patvirtina, kad ES ir valstybės narės siekia aktyviai dalyvauti pasaulinės bioįvairovės darbotvarkės po 2020 m. kūrime.

Lietuvai aktualūs ES ir atskirų valstybių narių įsipareigojimai bioįvairovės, ypač buveinių ir saugomų rūšių, apsaugos srityje. Pritariame, kad būtų nustatyti realūs ir pamatuojami bioįvairovės išsaugojimo tikslai po 2020 m. įvairiais lygmenimis (nacionaliniu, ES ir pasauliniu). Ypač svarbu, kad prireikus būtų įvertinamos nacionalinės aplinkybės ir skiriamas pakankamas ir nuoseklus finansavimas tikslų įgyvendinimui. Taip pat svarbu, kad bioįvairovės išsaugojimas būtų integruojamas į kitus sektorius, ypač žemės ir miškų ūkį, žuvininkystę, klimato kaitą, energetiką, susisiekimą.

2. ES aplinkos ir klimato politika naujame teisėkūros cikle

– Pasikeitimas nuomonėmis

Klausimo esmė

Naujosios Europos Komisijos (2019–2024 m.) pirmininkės U. von der Leyen vienas pirmųjų prioritetų – parengti plataus užmojo Europos žaliąjį susitarimą („*European Green Deal*“), apimančią klimato kaitos, biologinės įvairovės, taršos prevencijos, žiedinės ekonomikos sritis.

Šis darbas pavestas pirmajam vykdančiajam viceprezidentui F. Timmermans kartu su Lietuvos deleguotu komisaru, atsakingu už aplinką ir vandenynus, V. Sinkevičiumi. Tikimasi, kad Komisijos komunikatas dėl Europos žaliojo susitarimo bus patvirtintas š. m. gruodžio 11 d.

Pagrindiniai Europos žaliojo susitarimo elementai:

Klimato kaita

Siekama, kad Europa taptų pirmuoju neutralaus poveikio klimatui žemynu iki 2050 m. Šį tikslą planuojama įtvirtinti Europos klimato įstatyme („*European Climate Law*“). Taip pat planuojama iki 2020 m. spalio ES 2030 m. ne mažiau 40 proc. šiltnamio efektą sukeliančių dujų (toliau – ŠESD) sumažinimo tikslą padidinti iki mažiausiai 50 proc. ir, vykdant tarptautines derybas atsakingu būdu, didinti iki 55 proc.

Siūloma išplėsti ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos taikymo sritį, įtraukiant jūrų transporto sektorių, sumažinti oro transporto bendrovėms skiriamų nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičių, o vėliau į sistemą įtraukti kelių transportą.

Siekiant užkirsti kelią anglies dioksido nutekėjimui ir užtikrinti Europos įmonių konkurencingumą, planuojama įvesti anglies dioksido mokestį („*Carbon Border Tax*“), nepažeidžiant PPO taisyklių.

Siekiant paremti labiausiai pažeidžiamus daug akmens anglies ir energijos naudojančius regionus, steigiamas Sklandaus perėjimo fondas („*Just Transition Fund*“). Fondo veikla turės būti suderinta su kitais finansiniais instrumentais, mobilizuojant privataus sektoriaus investicijas.

Europos investicijų banką ketinama reformuoti į Klimato kaitos banką ir padvigubinti klimato kaitai skiriamas lėšas iki 2025 m.

Biologinė įvairovė

Planuojama parengti ES 2030 m. biologinės įvairovės strategiją ir priimti lyderystę 2020 m. vyksiančioje Jungtinių Tautų Biologinės įvairovės konvencijos šalių 15-ojoje konferencijoje, kurioje tikimasi patvirtinti ambicingą pasaulinę biologinės įvairovės darbotvarkę po 2020 m. Komisija numato pasiūlyti konkrečias priemones, padėsiančias veiksmingiau spręsti biologinės įvairovės nykimo problemą. Miškų srityje planuojama inicijuoti Europos miškų atkūrimo planą. Biologinės įvairovės apsaugos iššūkiai bus sprendžiami ir naujojoje ES klimato kaitos prisitaikymo strategijoje.

Taršos prevencija

Siekiant „nulinės“ taršos tikslų („*zero-pollution ambition by 2050*“), planuojama parengti kompleksinę strategiją, apimančią oro ir vandens kokybę, pavojingų cheminių medžiagų, pramoninių išmetamųjų teršalų, pesticidų ir endokrininę sistemą ardančių medžiagų klausimus.

Žiedinė ekonomika

Planuojama parengti naują žiedinės ekonomikos veiksmų planą, kuriame daugiausia dėmesio bus skiriama tausiam išteklių naudojimui, visų pirma intensyviai išteklius naudojančiuose ir didelio poveikio sektoriuose, pvz., tekstilės ir statybų. 2020 m. numatoma parengti ekologinio projektavimo veiksmų planą, pateikti ES pramonės strategiją. Toliau bus siekiama, kad Europa pirmautų sprendžiant vienkartinį plastiko gaminių ir mikroplastikų keliamas problemas.

Taryboje aplinkos ministrai kviečiami pasikeisti nuomonėmis apie naująją ES aplinkos ir klimato politiką.

Lietuvos pozicija

Lietuva iš esmės palaiko naujosios Komisijos aplinkos ir klimato politikos gaires. Ypatingai svarbu, kad naujajame teisėkūros cikle būtų skiriamas pakankamas dėmesys aplinkosaugos ir klimato tikslų integravimui į kitas sektorines politikas, užtikrinamas atskirų sektorių politikos suderinamumas.

Palaikome ES viziją pereiti prie klimato neutralios ekonomikos iki 2050 m., tačiau pažymime, kad prisiimami įsipareigojimai neturi mažinti pramonės konkurencingumo, o juos įgyvendinant turi būti atsižvelgta į valstybių narių ekonomines ir socialines galimybes bei skirtumus, nustatytas naštos pasidalinimo mechanizmas, leidžiama pasirinkti kaštų ir naudos prasme tinkamiausius būdus ir priemones. Pakankamos investicijos ir taksonomijos principais pagrįstas darnus finansavimas pagal Daugiametę finansinę programą yra esminis. Būtina ES lygiu numatyti ilgalaikes investicijas į visų ūkio sektorių infrastruktūrą, kuri skatintų atsinaujinančių energijos išteklių naudojimą, energijos efektyvumo didinimą, ekoinovatyvių technologijų diegimą, užtikrintų energijos tiekimo stabilumą ir saugumą.

Abejojame dėl ES 2030 m. ne mažiau 40 proc. ŠESD sumažinimo tikslo didinimo iki mažiausiai 50 proc., nes ir šiuo metu nustatyti ŠESD mažinimo tikslai sunkiai įgyvendinami ir reikalauja didelių finansinių išteklių.

Teigiamai vertiname Komisijos siekius biologinės įvairovės apsaugos srityje. Ypač aktualūs klausimai, susiję su biologinės įvairovės, ekosistemų ir jų teikiamų paslaugų išsaugojimo priemonių integravimu į kitus sektorius, invazinių rūšių gausos reguliavimu, genetinių išteklių apsauga ir naudojimu, jūrų biologine įvairove ir biologinės įvairovės išsaugojimo finansavimu.

Sveikiname „nulinės“ taršos idėją, kuri turėtų prisidėti prie švarios aplinkos ir žmonių sveikatos apsaugos užtikrinimo. Manome, kad oro ir vandens kokybės srityse teisinis reguliavimas yra pakankamas, tačiau ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas esamų reikalavimų įgyvendinimui. Raginame Komisiją atsižvelgti į 7-osios Aplinkos veiksmų programos įpareigojimus ir paspartinti ES netoksiškos aplinkos strategijos rengimą, kuri padėtų užtikrinti darnią cheminių medžiagų gamybą ir vartojimą.

Manome, kad žiedinės ekonomikos srityje būtina imtis ne fragmentiškų veiksmų, bet žiedinės ekonomikos tikslus integruoti į kitas politikos sritis. Todėl sveikiname Komisijos siekį patvirtinti naują žiedinės ekonomikos veiksmų planą ir pateikti ES pramonės strategiją. Didesnę sinergiją užtikrintų sektorinės strategijos statybų, maisto, mobilumo, elektronikos ir tekstilės srityse, visapusiškai įvertinant išplėstinės gamintojų atsakomybės taikymo potencialą. Žiedinės ekonomikos tikslų įgyvendinimas turėtų ne tik sumažinti gamtinių išteklių naudojimą ir didinti konkurencingumą, bet ir prisidėti prie biologinės įvairovės išsaugojimo. Tikimės, kad naujasis ekologinio projektavimo veiksmų planas sudarys sąlygas įtvirtinti žiediskumą visoje vertės grandinėje nuo gaminio sukūrimo iki antrinio žaliavų panaudojimo.

Galutinė pozicija bus derinama darbo tvarka, kai bus išplatinti Aplinkos tarybai skirti diskusiniai klausimai.

Aplinkos ministras
Kęstutis Mažeika
2019-11-29

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

SPRENDIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS POZICIJŲ DĖL KLAUSIMŲ, SVARSTOMŲ 2019 M. GRUODŽIO 19 D. EUROPOS SĄJUNGOS APLINKOS TARYBOS POSĖDYJE

Nr.
Vilnius

Pritarti Aplinkos ministerijos pateiktoms Lietuvos Respublikos pozicijoms dėl klausimų, svarstomų 2019 m. gruodžio 19 d. Europos Sąjungos Aplinkos tarybos posėdyje.

Ministras Pirmininkas

Aplinkos ministras
Kęstutis Mažeika

2019-11-29

